

**แนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้
ของสถานศึกษา ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่**
**The Participatory Administration Guidelines for Knowledge Management
of Schools in Samoeng District, Chiang Mai Province**

ดวงฤทัย โพธิกุล^{1*} และสายฝน แสนใจพรหม²

(Duangruethai Phothikoon^{1*} and Saiphon Sanjaiprom²)

^{1,2}สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อีเมลผู้แต่งหลัก : Duangruethaifai@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ : 08 1993 5396

วันที่รับบทความ 4 สิงหาคม 2563

Received: Aug. 4, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 14 ตุลาคม 2563

Revised: Oct. 14, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 16 ตุลาคม 2563

Accepted: Oct. 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีเครื่องมือที่ใช้ศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ จำนวน 391 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี และมอร์แกน จำนวน 207 คน

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.80, S.D. = 0.35) (2) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการจัดประชุมทำแผนปฏิบัติการ กำหนดปฏิทินสนับสนุนให้ครูสร้างและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เชิญวิทยากรด้าน ICT มาอบรมการจัดการความรู้ให้เป็นระบบแก่ครู สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการประมวลและกลั่นกรองความรู้ จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการเข้าถึงความรู้สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) กระตุ้นให้ทุกคนร่วมกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

คำสำคัญ: การบริหารงาน; การจัดการความรู้; การมีส่วนร่วม; แนวทาง

Abstract

The objective of this research were 1. To Investigate the participatory administration contexts in Knowledge Management, 2. To Study guidelines for knowledge management of schools in Samoeng district. The research applied a mixed-medtod approach. The research instruments were composed of a questionnaire, an interview, and a focus group discussion

record. The population involved in this study consisted of 391 school administrators, teachers, basic education school board committee, and educational supervisors. The samples of 207 school administrators, teachers, basic education school board committee, and educational supervisors were selected through the table of Krejcie & Morgan. The research results were summarized as follows. 1. The participatory administration contexts for knowledge management of the schools were found to be at a moderate level. ($\bar{X}$ = 2.80, S.D. = 0.35). 2. The participatory administration guidelines were as follows. School administrators should be a leader to make a operation plan of knowledge management. Planning a calendar to support teachers to construct and seek new knowledge. Inviting ICT specialists to train teachers on systematic knowledge management. Encourage them to apply technological media to process and screen knowledge. They should provide adequate resources for knowledge access. Create a professional learning community by encouraging everyone to participate in the knowledge sharing activities and the establishment of a learning organization.

Keywords: Administration; Knowledge Management; Participatory; guidelines

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันที่รวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็ญยุคแห่งการสื่อสาร สังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นสังคมที่ ความรู้จัดเป็นทรัพยากรที่มีค่า สามารถเปลี่ยนแปลง สร้างขึ้นได้ใหม่ตลอดเวลา การศึกษาเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและการเมือง เป็นการเตรียมพร้อมคนในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, น.14)

การจัดการความรู้ในสถานศึกษาเป็นนวัตกรรมที่สถานศึกษาควรบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งในองค์กรและต่างองค์กร กระบวนการจัดการความรู้เป็นกระบวนการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับ รพีพร รักเดช (2558) ได้กล่าวถึงการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า การจัดการความรู้ประกอบด้วย 1. การบ่งชี้ความรู้ 2. การสร้างและแสวงหาความรู้ 3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5. การเข้าถึงความรู้ 6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 7. การเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นกระบวนการที่มีการออกแบบให้เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์หมุนเวียนใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับโศภิตา คล้ายหนองสรวง (2558) ได้กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการเรียนรู้

ช่วยทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดีขึ้น สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนพัฒนาอยู่เสมอจึงส่งผลให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษามีมากขึ้น

ในปัจจุบันพบว่า สถานศึกษาในกลุ่มอำเภอสะเมิง มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาหลายด้านและได้รับรางวัลทางวิชาการ เช่น โรงเรียนในฝัน โรงเรียนดีศรีตำบล โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนต้นแบบประชาธิปไตย เป็นต้น แต่ยังมีอีกหลายโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาคุณภาพตนเองที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะขาดการจัดการความรู้ที่ดียังขาดการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา และในการประชุมผู้บริหารประจำเดือน มีเพียงชี้แจงนโยบายและปฏิบัติตามนโยบายแต่ขาดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งไม่เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ขาดการนำเสนอจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของแต่ละสถานศึกษา (รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2, 2561) จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยการนำกระบวนการจัดการความรู้ที่เป็นการสกัดความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล และความรู้ที่ชัดแจ้งภายนอก ถ่ายทอดให้กับสถานศึกษาของตน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ระหว่างองค์กรเพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

จากสภาพปัญหาของการจัดการความรู้ และความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้มานั้นไปใช้เป็นแนวในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ของสถานศึกษา อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ร่วมกันและมีการบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

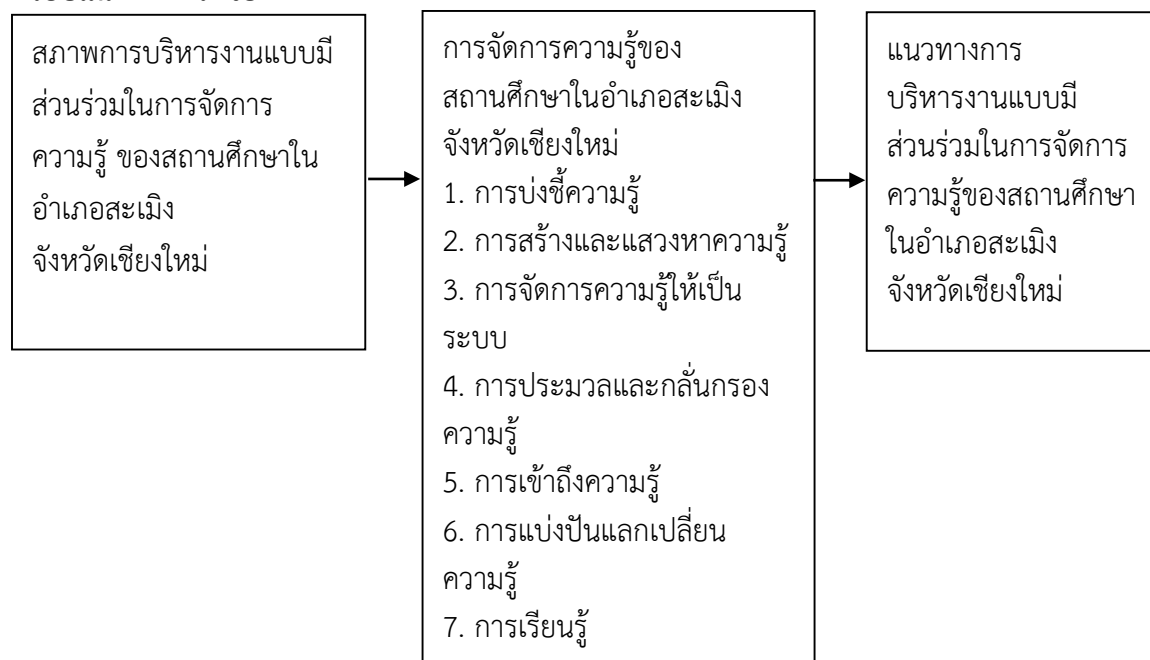
1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเนื้อหาอยู่ 7 ด้าน ได้แก่ 1. การบ่งชี้ความรู้ 2. การสร้างและแสวงหาความรู้ 3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5. การเข้าถึงความรู้ 6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 7. การเรียนรู้

ขอบเขตด้านพื้นที่ สถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 โรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 12 โรงเรียน และขนาดกลาง 10 โรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครู จำนวน 214 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 154 คน และศึกษานิเทศก์ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน รวมเป็นจำนวน 391 คน **กลุ่มตัวอย่าง** กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครู จำนวน 107 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 77 คน และศึกษานิเทศก์ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน รวมเป็นจำนวน 207 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากแบบสอบถาม และส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

2. ศึกษาหาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครู 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน โดยวิธีการเจาะจงในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดประชุมกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาค้นคว้า รายงาน วิจัย เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ จากหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ร่างคำถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 นำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้ว นำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาค้นคว้า รายงาน วิจัย เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ จากหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ให้ครอบคลุมเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา แล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. แบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครู 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน โดยวิธีการเจาะจงในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่โดยทำการศึกษาค้นคว้า รายงาน วิจัย เกี่ยวกับ กรอบเนื้อหา เกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ในสถานศึกษา สร้างแบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่มนำแบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วเตรียมประเด็นในการประชุมกลุ่ม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยการพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ของสถานศึกษา ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอันดับของสภาพการบริหารจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

สภาพการบริหารจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่	ระดับการปฏิบัติ		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การสร้างและแสวงหาความรู้	2.35	0.38	น้อย	1
2. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	2.63	0.17	ปานกลาง	2
3. การประมวลและกลั่นกรองความรู้	2.66	0.41	ปานกลาง	3
4. การเข้าถึงความรู้	2.68	0.54	ปานกลาง	4
5. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	2.80	0.24	ปานกลาง	5
6. การเรียนรู้	3.10	0.42	ปานกลาง	6
7. การบ่งชี้ความรู้	3.36	0.28	ปานกลาง	7
โดยรวม	2.80	0.35	ปานกลาง	

1.1 สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้านการบ่งชี้ความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.36$, S.D. = 0.258) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}= 3.26$, S.D. = 0.56) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ปัญหาที่พบ คือ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ และให้ความสำคัญของการจัดการความรู้ในสถานศึกษาน้อย

1.2 สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.35$, S.D. = 0.38) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}= 2.17$, S.D. = 0.38) ได้แก่ มีความสามารถสร้างและแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนการเดินทางด้วยระยะทางที่ไกลเพื่อไปเข้าร่วมอบรม สัมมนา สร้างและแสวงหาความรู้ใหม่ ครูขาดความกระตือรือร้น

1.3 สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.80, S.D. = 0.24) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 2.59, S.D. = 0.56) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจำแนกข้อมูลความรู้อย่างเป็นระบบ ปัญหาที่พบคือ การมีส่วนร่วมในการจำแนกข้อมูลความรู้อย่างเป็นระบบทำได้ยากและเป็นอุปสรรค ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต

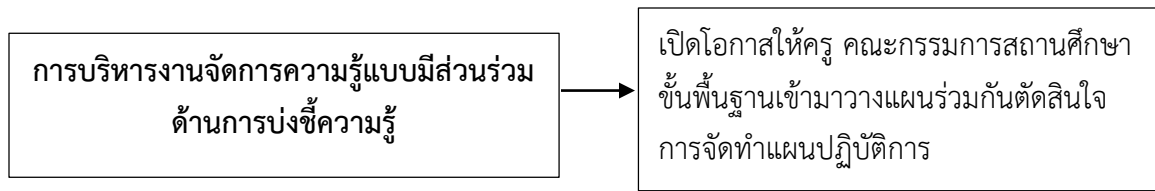
1.4 สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.66, S.D. = 0.41) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 2.58, S.D. = 0.61) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การวางแผน ปฏิบัติงาน ปัญหาที่พบคือ ขาดการมีส่วนร่วมในการประมวลและกลั่นกรองความรู้ เนื่องจากจะให้คนที่เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นเป็นคนกลั่นกรองความรู้เอง ขาดการเสนอแนะความคิดเห็นจากคนอื่น ๆ

1.5 สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้านการเข้าถึงความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.68, S.D. = 0.54) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 2.56, S.D. = 0.69) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้ใหม่โดยวิธีการที่หลากหลาย ปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนทรัพยากรคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตล่าช้าขาดความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงความรู้

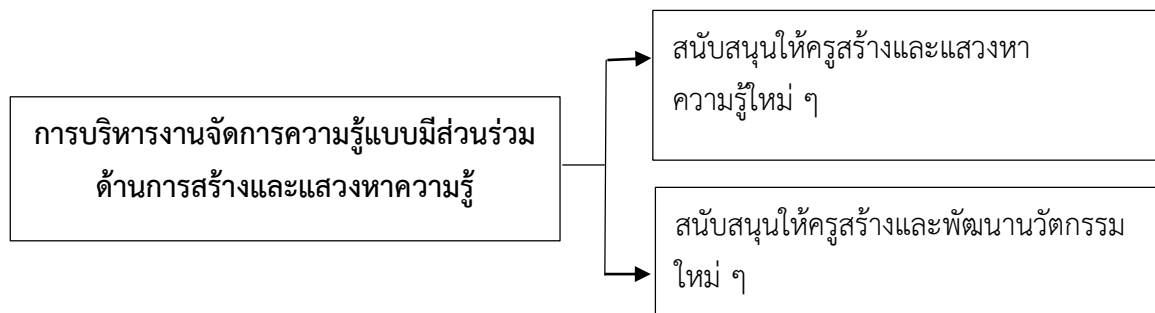
1.6 สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.63, S.D. = 0.17) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 2.44, S.D. = 0.50) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้หลังจากที่ เข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรม เพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดให้บุคคลอื่น ปัญหาที่พบคือขาดการแบ่งปันความรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษร ภาระงานอื่นมีเยอะทำให้ไม่มีเวลาในการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้

1.7 สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.10, S.D. = 0.42) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 2.92, S.D. = 0.47) ได้แก่ การนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาที่พบคือ ขาดความรู้ ขาดทักษะการจัดการความรู้ในการสร้างนวัตกรรม ขาดแคลนทุน งบประมาณ ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ

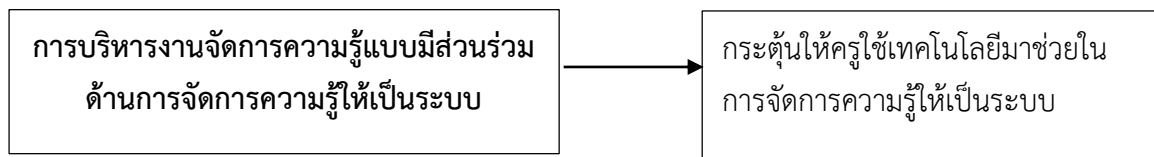
2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ร่วมเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้จากการประชุมกลุ่มได้ดังนี้

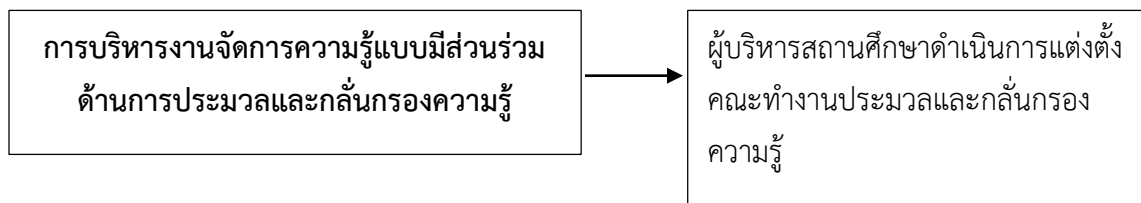
ภาพที่ 2 แนวทางการบริหารงานจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการบ่งชี้ความรู้

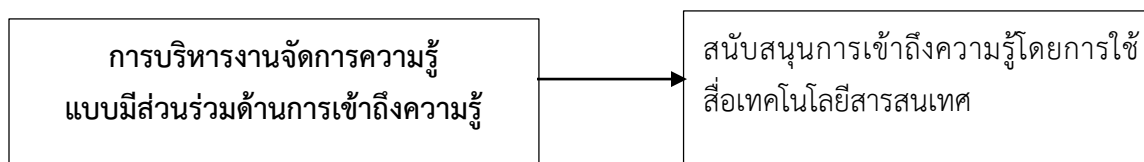
ภาพที่ 3 แนวทางการบริหารงานจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการสร้างและแสวงหาความรู้

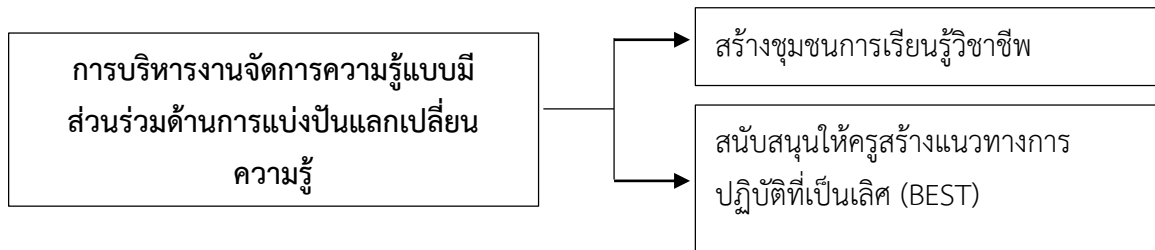
ภาพที่ 4 แนวทางการบริหารงานจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

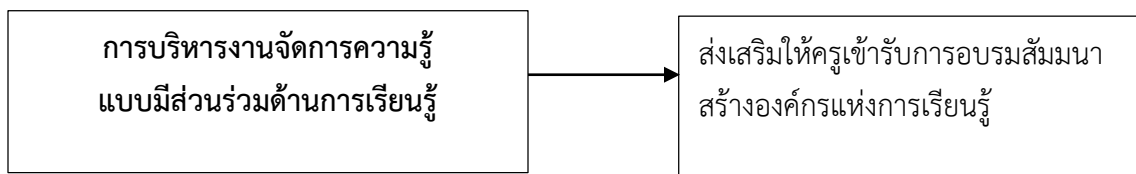
ภาพที่ 5 แนวทางการบริหารงานจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการประเมินและกลั่นกรองความรู้

ภาพที่ 6 แนวทางการบริหารงานจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการเข้าถึงความรู้

ภาพที่ 7 แนวทางการบริหารงานจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

ภาพที่ 8 แนวทางการบริหารงานจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พบว่า สภาพการบริหารงานจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการแบ่งปันความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$, S.D. = 0.258) ปัญหาที่พบคือ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ สภาพการบริหารจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการสร้างและแสวงหาความรู้โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.35$, S.D. = 0.38) ปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนการสร้างและแสวงหาความรู้ใหม่ สภาพการบริหารจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.80$, S.D. = 0.24) ปัญหาที่พบคือ การขาดแคลนทรัพยากร อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต สภาพการบริหารจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.66$, S.D. = 0.41) ปัญหาที่พบคือ ขาดการมีส่วนร่วมในการประมวลและกลั่นกรองความรู้ สภาพการบริหารจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการเข้าถึงความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.68$, S.D. = 0.54) ปัญหาที่พบคือ ระบบอินเทอร์เน็ตล่าช้าขาดความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงความรู้ สภาพการบริหารจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.63$, S.D. = 0.17) ปัญหาที่พบคือขาดการแบ่งปันความรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษร สภาพการบริหารจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.10$, S.D. = 0.42) ปัญหาที่พบคือ ขาดความรู้ขาดทักษะการจัดการความรู้ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ

2. ผลการศึกษา หาแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ร่วมเสนอแนะแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามาวางแผนร่วมกันตัดสินใจการจัดทำแผนปฏิบัติการ สนับสนุนให้ครูสร้างและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ สร้างและพัฒนานวัตกรรมใหม่ กระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ แต่งตั้งคณะทำงานประมวลและกลั่นกรองความรู้ สนับสนุนการเข้าถึงความรู้โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ สนับสนุนให้ครูสร้างแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (BEST) ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนา สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษากาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ตามกระบวนการ 7 ขั้นตอน ดังนี้ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การเรียนรู้เนื่องจาก การให้ความสำคัญในการจัดการความรู้ในสถานศึกษามีน้อย ขาดแคลนคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญาดา ยูพานวิทย์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่พบว่า การจัดหาหรือสร้างความรู้ สถานศึกษาต้องมีการวางแผน หรือจัดทำเป็นโครงการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ งอกงาม (2558) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานไม่มีรูปแบบเอกสารเป็นมาตรฐานเดียวกัน ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญต่อการประมวลและกลั่นกรองความรู้ บุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้ภาระงานเพิ่มมากขึ้น

2. ผลการศึกษหาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ของสถานศึกษา อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังต่อไปนี้ 1. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการจัดทำแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบ่งชี้ความรู้ 2. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูสร้างและแสวงหาความรู้ 3. ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4. ผู้บริหารสนับสนุนใช้สื่อเข้ามาช่วยในการประมวลและกลั่นกรอง 5. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้สื่อในการเข้าถึงความรู้ 6. ผู้บริหารสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 7. ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นกัสนันท์ จิตรภักดี (2560) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ในสถานศึกษาต้องร่วมคิดและวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ในการบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การเก็บความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำความรู้ไปใช้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรระดมทุนและทรัพยากรโดยการมีส่วนร่วมของ หน่วยงานภายนอกสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อนำมาจัดหาวัสดุอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูสร้างความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
2. ควรมีการพัฒนา รูปแบบของการบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษาโดยใช้สื่อเทคโนโลยี เข้ามาจัดการความรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน

เอกสารอ้างอิง

- ญาดา ยุพานวิทย์. (2558). การศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นภัสนันท์ จิตรภักดี. (2560). รูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รพีพร รักเดช. (2558). การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วีรวัฒน์ คำมะยอม. (2558). การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จังหวัดลำพูน. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริวรรณ งอกงาม. (2558). การจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2548). หลักการจัดการศึกษายุคใหม่. (ม.ป.ท.)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. (2561). รายงานระบบสารสนเทศเพื่อ
การบริหาร EMIS ข้อมูลโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ปีการศึกษา 2561. (ระบออนไลน์), แหล่งที่มา
http://emis.cme2.go.th/report_hr, เข้าดูเมื่อวันที่ 15/1/2562.